

§ 505

Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet

HEL 2022-007418 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023–2025 laatimisohteet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman vuosille 2023–2032 liitteen 1 mukaisena (Liite 1: Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet).

Lisäksi kaupunginhallitus lähettää laatimisohteet lauta- ja johtokunnille noudatettaviksi talousarvioehdotusten valmistelussa. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 14.9.2022 mennessä. Sotepe-toimialan osalta sotepe-jaoston tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 19.9.2022 mennessä.

Hyväksyessään talousarvioehdotuksen vuoden 2023 raamin ja laatimisohteet kaupunginhallitus kehotti lauta- ja johtokuntia valmistelemaan talousarvioehdotuksensa seuraavin periaattein:

Talousarvioehdotuksen 2023 raami ja laatimisohteet perustuvat:

- Yleisen talouskehitykseen ja sotepe-muutoksen huomioimiseen kaupungin verorahoituksessa 2023–2025
- Sotepe-muutoksen ja HKL:n yhtiöittämisen huomioimiseen strategian taloustavoitteissa (ml. sisäinen laskutus kaupungin ja sotepe:n välillä)
- Kaupunkistrategian käyttötalouden vastuuperiaatteeseen sekä kokonaisinvestointien mitoittamisen tavoitteisiin (toiminnan ja investointien rahavirran taso sekä lainakannan kasvu)

Helsinki toteuttaa vastuutaan julkisen talouden kestävyys turvaamisessa. Kaupunkistrategian mukaisesti vuoden 2023 raami perustuu valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä strategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. Strategian mukaisesti vuosittaiset talousarviot, ja tätä edeltävä talousarvioehdotuksen raami, eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotaso.

Vastuuperiaatteen piiriin kuuluvat uuden talousarviohierarkian mukaisesti pääluokat 1–4, eli luvuista huomioitu pois pääluokan 5 luvut eli uusi Sotepe-toimiala, joka on valtionrahoitteinen ja ei kuulu vastuuperiaatteen piiriin.

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2023 on 2 124 626 000 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset velvoitteet 7,7 milj. euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 2,21 % verrattuna talousarvioon 2022.

Kaupunkistrategiassa todetusti Helsinki on viime vuosina lisännyt investointejaan rohkeasti. Vastedeskin rohkea kasvu ja investoinnit luovat edellytykset vahvalle kaupunkitaloudelle. Investointien suunnittelussa tulee toimia pitkäjänteisesti ottaen huomioon hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen edellyttämä yhtä talousarviokierroksen vaihetta pidempi aikajänne. Talousarvioehdotuksen raamissa suunnitelmakaudella 2022–2025 kokonaisinvestoinnit on mitoitettu vuoden 2022 talousarvion 10-vuotisen investointiohjelman tasojen mukaisesti. Raamin 2023 toiminnan ja investointien rahavirta on kaupunkistrategian alijäämätavoitetta heikompi, jonka seurauksena strategiakauden investointitasoja voidaan joutua sopeuttamaan talousarvioehdotusten yhteensovitusvaiheessa tai tulevilla talousarviokierroksilla.

Vuoden 2021 aikana on tilastoitu ja vuoden 2022 aikana ennustetaan toteutuvaksi rakennuskustannusten merkittävää kustannusnousua. Venäjän käynnistämä hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut merkittävää epävarmuutta rakennusmateriaalien saatavuuteen ja toimitusaikoihin, mikä vaikuttaa rakennushankkeiden kustannuksiin ja hankkeiden käynnistymisedellytyksiin.

Investointien ohjelmoinnissa vallitseva epävarmuus tulee huomioida hankkeiden priorisoinnissa ja aikataulutuksissa. Talousarvioehdotuksiin sisältyvää investointiohjelmaa laadittaessa on priorisoitava lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) ja kaupunkiuudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Hankkeet tulee ohjelmoida toteutettavaksi oikea-aikaisesti siten, että kaupungin eri tavoitteiden tasapainoinen toteuttaminen on mahdollista. Kokonaistaloudellisuuden priorisoinnissa erityisen vahva rooli tulee olla investoinneilla tai investointien osakokonaisuuksilla, jotka vähentävät päästöjä, joiden takaisinmaksuaika on lyhyt, ja joiden voidaan osoittaa tuottavan säästöjä tai lisäävän kustannustehokkuutta suhteessa nykytilanteeseen tai tarjolla oleviin vaihtoehtoihin. Investointeja tulee ohjata kokonaisuutena, varmistaen että ohjelmoinnissa priorisoidaan edellä mainittuja lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan

hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen ja kaupunkiuudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Kaikkien investointien suunnittelussa ja aikataulutuksessa tulee huolehtia siitä, että kaupunkistrategiassa määritellyä alijäämätavoitetta ei ylitetä.

Kaupunkistrategian keskeisenä tavoitteena on, että kaupungin investointeja ohjataan kokonaisuutena. Hankkeiden kustannustason nousu edellyttää rakentamishjelmien ja hankkeiden ohjelmointien uudelleen tarkastelua ja aikataulujen sovittamista investointiraamin mahdollistamiseksi vuoden 2022 talousarvion yhteydessä esitettyihin taloussuunnitelman ja 10-vuotisen investointiohjelman mukaisiin määrärahasoihin.

Raamiin sisältyvällä investointiraamin sitovuustason muutoksella kaupunkistrategian mukaisesti parannamme kykyämme investointien taloudelliseen arviointiin ja ajoitukseen.

Käsittely

Vastaehdotus:

Maarit Vierunen: Kappale 7. korvataan seuraavalla Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2023 on 2 124 626 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset velvoitteet 7,7 milj. euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 2,21 % verrattuna talousarvioon 2022.

Kappale 10. korvataan seuraavalla

Investointien ohjelmoinnissa vallitseva epävarmuus tulee huomioida hankkeiden priorisoinnissa ja aikataulutuksissa. Talousarvioehdotukseen sisältyvää investointiohjelmaa laadittaessa on priorisoitava lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) ja kaupunkiuudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Hankkeet tulee ohjelmoida toteutettavaksi oikea-aikaisesti siten, että kaupungin eri tavoitteiden tasapainoinen toteuttaminen on mahdollista. Kokonaistaloudellisuuden priorisoinnissa erityisen vahva rooli tulee olla investoinneilla tai investointien osakokonaisuuksilla, jotka vähentävät päästöjä, joiden takaisinmaksuaika on lyhyt, ja joiden voidaan osoittaa tuottavan säästöjä tai lisäävän kustannustehokkuutta suhteessa nykytilanteeseen tai tarjolla oleviin vaihtoehtoihin. Investointeja tulee ohjata kokonaisuutena, varmistaen että ohjelmoinnissa priorisoidaan edellä mainittuja lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen ja kaupunkiuudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Kaikkien investointien suunnittelussa ja aikataulutuksessa tulee huolehtia siitä, että kaupunkistrategiassa määritellyä alijäämätavoitetta ei ylitetä.

Raamiteksti

S.17 toinen kappale muutetaan kuulumaan:

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2023 on 2 124 626 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset velvoitteet 7,7 miljoonaa euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin muukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 2,21 % verrattuna talousarvioon 2022.

S. 17 neljän kappale (toinen kappale taulukon jälkeen) muutetaan kuulumaan:

Kaupunkiympäristölautakunnan tulee laatia talousarvioehdotuksensa siten, että joukkoliikenteen infrakustannuksiin (talousarviokohtaan 3 10 04 sisältyvistä HSL:n kuntaosuudella katettavista infrakustannuksista kaksi kolmasosaa, 3 10 06 Tuki HKL liikelaitokselle menot ja 3 10 07 Joukkoliikenne toimintakate) esitettävä määrärahamuutos yhdessä talousarviokohdalle 3 10 01 Kaupunkirakenne esitettävän määrärahamuutoksen kanssa ovat yhteensä enintään strategian menokasvutavoitteen 2,21 % mukaiset.

S. 17 edellisen (neljännen) muutetun kappaleen jälkeen lisätään uusi kappale:

"Helsingin kaupungin HSL:n TTS 2023-2025:sta antaman lausunnon tulee olla yhteneväinen raamin lähtökohtiin, jonka mukaisesti Kaupungin HSL:lle maksaman kuntaosuuden kasvu saa olla vuonna 2023 enintään raamin valmistelussa huomioitu 7,659 milj. euroa."

S. 21 lisätään "Investointien ohjelmoinnissa vallitseva..." alkavan kappaleen perään seuraava lisäys:

Kokonaistaloudellisuuden priorisoinnissa erityisen vahva rooli tulee olla investoinneilla tai investointien osakokonaisuuksilla, jotka vähentävät päästöjä, joiden takaisinmaksuaika on lyhyt, ja joiden voidaan osoittaa tuottavan säästöjä tai lisäävän kustannustehokkuutta suhteessa nykytilanteeseen tai tarjolla oleviin vaihtoehtoihin. Investointeja tulee ohjata kokonaisuutena, varmistaen että ohjelmoinnissa priorisoidaan edellä mainittuja lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen ja kaupunki uudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Kaikkien investointien suunnittelussa ja aikataulutuksessa tulee huolehtia siitä, että kaupunkistrategiassa määriteltä alijäämätavoitetta ei ylitetä.

Investointien ohjelmoinnissa tulee lisäksi huomioida, että kaupunkiympäristötoimialan investoinnit ovat luonteeltaan ja pitoajoiltaan hyvin erilaisia. Maankäytön ja joukkoliikenteen laajamittaisille kehittämishankkeille investointien todellisen pitoajan tai takaisinmaksuajan määrittäminen on hankkeiden laajuuden ja niiden sisältämien epävarmuuksien takia hyvin teoreettista. Toisaalta esimerkiksi rakennuksiin tai

energiahuoltoon liittyvissä konkreettisemmissä hankkeissa takaisinmaksuajan, saavutettujen säästöjen ja kustannustehokkuuden arviointi on keskeistä investointipäätöstä tehtäessä.

S 31 lisätään ”Kaupunkistrategian mukaisesti HNH-ohjelman...” alkavan kappaleen perään seuraava lisäys:
Kaupunkistrategian mukaisesti HNH-ohjelman tavoitteena on lisätä vaikuttavuuttaan ja siksi se keskittyy entistä vahvemmin suoriin päästöihin. HNH-toimenpiteet ja talousarvioon tulevat toiminnan tavoitteet valmistellaan keskitetysti osana HNH-ohjelmaa. Toimenpiteet koskevat pääasiassa liikennettä, rakentamista ja energiaratkaisuja ja tällöin niiden päätoteuttajatahona kaupunkiorganisaatiossa on kaupunkiympäristön toimiala. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin toimiin, joilla päästövähennyksiä saadaan aikaan investoinneilla, jotka maksavat itsensä takaisin lyhyessä ajassa, ja joiden voidaan osoittaa tuottavan säästöjä tai lisäävän kustannustehokkuutta suhteessa nykytilanteeseen tai tarjolla oleviin vaihtoehtoihin. Tällaisten investointien kokonaismäärästä laaditaan riittävän tarkka kokonaiskäsitys ja ne viedään toteutukseen määrätietoisesti. Investointien ohjelmoinnissa tulee varmistaa, että investointeja ohjataan kokonaisuutena, priorisoiden lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen ja kaupunki uudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Kaikkien investointien suunnittelussa ja aikatauluksessa tulee huolehtia siitä, että kaupunkistrategiassa määriteltyä alijäämätavoitetta ei ylitetä.

Kannattaja: Anniina Iskanius

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Maarit Vierusen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Jenni Torkkola, Erytisuunnittelija, puhelin: 040 729 1117
jenni.torkkola(a)hel.fi
Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023_2025 laatimisohejet, päätöksen liite
- 2 Kaupungin henkilöstötoimikunnan lausunto 13.6.2022 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimisoheje

27.06.2022

Asia/5

- 3 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023_2025 laatimisohteet, esityksen liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023–2025 laatimisohteet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman vuosille 2023–2032 liitteen 1 mukaisena (Liite 1: Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet).

Lisäksi kaupunginhallitus lähettää laatimisohteet lauta- ja johtokunnille noudatettaviksi talousarvioehdotusten valmistelussa. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 14.9.2022 mennessä. Sotepe-toimialan osalta sotepe-jaoston tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 19.9.2022 mennessä.

Hyväksyessään talousarvioehdotuksen vuoden 2023 raamin ja laatimisohteet kaupunginhallitus kehotti lauta- ja johtokuntia valmistelemaan talousarvioehdotuksensa seuraavin periaattein:

Talousarvioehdotuksen 2023 raami ja laatimisohteet perustuvat:

- Yleisen talouskehitykseen ja sotepe-muutoksen huomioimiseen kaupungin verorahoituksessa 2023–2025
- Sotepe-muutoksen ja HKL:n yhtiöittämisen huomioimiseen strategian taloustavoitteissa (ml. sisäinen laskutus kaupungin ja sotepe:n välillä)
- Kaupunkistrategian käyttötalouden vastuuperiaatteeseen sekä kokonaisinvestointien mitoittamisen tavoitteisiin (toiminnan ja investointien rahavirran taso sekä lainakannan kasvu)

Helsinki toteuttaa vastuutaan julkisen talouden kestävyys turvaamisessa. Kaupunkistrategian mukaisesti vuoden 2023 raami perustuu valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä strategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. Strategian mukaisesti vuosittaiset talousarviot, ja tätä edeltävä talousarvioehdotuksen raami, eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotaso.

Vastuuperiaatteen piiriin kuuluvat uuden talousarviohierarkian mukaisesti pääluokat 1–4, eli luvuista huomioitu pois pääluokan 5 luvut eli

uusi Sotepe-toimiala, joka on valtionrahoitteinen ja ei kuulu vastuuperiaatteen piiriin.

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2023 on 2 127 872 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset velvoitteet 4,4 milj. euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 2,37 % verrattuna talousarvioon 2022.

Kaupunkistrategiassa todetusti Helsinki on viime vuosina lisännyt investointejaan rohkeasti. Vastedeskin rohkea kasvu ja investoinnit luovat edellytykset vahvalle kaupunkitaloudelle. Investointien suunnittelussa tulee toimia pitkäjänteisesti ottaen huomioon hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen edellyttämä yhtä talousarviokierroksen vaihetta pidempi aikajänne. Talousarvioehdotuksen raamissa suunnitelmakaudella 2022–2025 kokonaisinvestoinnit on mitoitettu vuoden 2022 talousarvion 10-vuotisen investointiohjelman tasojen mukaisesti. Raamin 2023 toiminnan ja investointien rahavirta on kaupunkistrategian alijäämätavoitetta heikempi, jonka seurauksena strategiakauden investointitasoja voidaan joutua sopeuttamaan talousarvioehdotusten yhteensovitusvaiheessa tai tulevilla talousarviokierroksilla.

Vuoden 2021 aikana on tilastoitu ja vuoden 2022 aikana ennustetaan toteutuvaksi rakennuskustannusten merkittävää kustannusnousua. Venäjän käynnistämä hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut merkittävää epävarmuutta rakennusmateriaalien saatavuuteen ja toimitusaikoihin, mikä vaikuttaa rakennushankkeiden kustannuksiin ja hankkeiden käynnistymisedellytyksiin.

Investointien ohjelmoinnissa vallitseva epävarmuus tulee huomioida hankkeiden priorisoinnissa ja aikataulutuksissa. Talousarvioehdotuksiin sisältyvää investointiohjelmaa laadittaessa on priorisoitava lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) ja kaupunki-uudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Hankkeet tulee ohjelmoida toteutettavaksi oikea-aikaisesti siten, että kaupungin eri tavoitteiden tasapainoinen toteuttaminen on mahdollista.

Kaupunkistrategian keskeisenä tavoitteena on, että kaupungin investointeja ohjataan kokonaisuutena. Hankkeiden kustannustason nousu edellyttää rakentamishajelmien ja hankkeiden ohjelmointien uudelleen tarkastelua ja aikataulujen sovittamista investointiraamin mahdollistamiseksi vuoden 2022 talousarvion yhteydessä esitettyihin taloussuunnitelman ja 10-vuotisen investointiohjelman mukaisiin määrärahatasoihin.

27.06.2022

Asia/5

Raamiin sisältyvällä investointiraamin sitovuustason muutoksella kaupunkistrategian mukaisesti parannamme kykyämme investointien taloudelliseen arviointiin ja ajoitukseen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Jenni Torkkola, Erytysuunnittelija, puhelin: 040 729 1117
jenni.torkkola(a)hel.fi
Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023_2025 laatimisohteet
- 2 Kaupungin henkilöstötoimikunnan lausunto 13.6.2022 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimisohte

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 20.06.2022 § 475

HEL 2022-007418 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

20.06.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

13.06.2022 Pöydälle

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Jenni Torkkola, Erytysuunnittelija, puhelin: 040 729 1117
jenni.torkkola(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

27.06.2022

Asia/5

Ari Hietämäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566